

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Rotterdam-Rijnmond

Herken signalen
die kunnen duiden op
huiselijk geweld

Meld huiselijk geweld
en kindermishandeling

Registratie en
dossievorming

Systeemgerichte
aanpak

Soms is uit huis
plaatsen de enige optie

Monitoring en nazorg

**Herken signalen
die kunnen duiden op
huiselijk geweld**

Waarom een meldcode

De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Rotterdam-Rijnmond is een stappenplan voor professionals en instellingen bij (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Het stappenplan biedt ondersteuning aan professionals door duidelijk te maken wat er van hen wordt verwacht. Dat is niet alleen belangrijk voor de professional zelf, maar draagt ook bij tot effectieve hulp aan slachtoffer en pleger.

Regionale meldcode

De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Rotterdam-Rijnmond is de regionale opvolger van de Rotterdamse meldcode. De beperkte

herzieningen hierop zorgen ervoor dat de nieuwe meldcode voldoende overeenstemt met het landelijk basismodel meldcode.

Voor wie is de meldcode bedoeld

De meldcode richt zich op alle professionals en instellingen die in de regio Rotterdam-Rijnmond onderwijs, opvang, hulp, zorg of ondersteuning bieden. Dat kunnen docenten en maatschappelijk werkers zijn, maar ook artsen, (psychiatrisch) verpleegkundigen en medewerkers in de (kinder)opvang.

Meer weten

Deze brochure bevat een korte samenvatting van de meldcode. De volledige tekst, een uitvoerige toelichting en instrumenten om te werken met de meldcode zijn te vinden op:

www.werkenmetdemeldcode.nl

AMK en ASHG: voor advies en melden

Advies

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat u altijd contact kunt opnemen met de medewerkers van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) of het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG). Zij weten veel over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en kunnen adviseren over het voeren van gesprekken met cliënten en het bepalen van de te zetten stappen.

Bij het vragen van advies zet het AMK of ASHG zelf geen stappen in de richting van de cliënt. Als het advies plaats vindt op basis van anonieme cliëntgegevens, hoeft u uw beroepsgeheim niet te verbreken.

Melden

Komt u door het volgen van de stappen tot het besluit een melding te doen, dan neemt in geval van kindermishandeling het AMK het onderzoek naar de mishandeling over. In geval van een melding van huiselijk geweld (waarbij alleen meerderjarigen zijn betrokken), zijn de acties van het ASHG er op gericht alle bij het geweld betrokken personen toe te leiden naar passende hulp. AMK en ASHG houden u op de hoogte van de acties, die in gang zijn gezet.

Bij vermoeden van mishandeling van kinderen of jongeren tot 18 jaar belt u het AMK. Bij huiselijk geweld waarbij meerderjarigen zijn betrokken belt u het ASHG. Zie voor de telefoonnummers pagina 19.

**Meld huiselijk geweld
en kindermishandeling**

De vijf stappen van de meldcode

1. In kaart brengen signalen

Leg de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten vast. Gebruik hierbij het signaleringsinstrument van uw organisatie of de Beslisboom huiselijk geweld en kindermishandeling (zie pagina 19). Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Vermeld uitdrukkelijk, wanneer u een hypothese of veronderstelling beschrijft of als er informatie van derden wordt vastgelegd.

2. Collegiale consultatie en zonodig raadplegen AMK of ASHG

Bespreek de signalen binnen de eigen instelling met een deskundige collega, zodat u de signalen goed kunt duiden.

Vraag zonodig, op basis van anonieme cliëntgegevens, advies aan het AMK of het ASHG. Doe bij een vermoeden van (dreigend) eegerelateerd geweld een beroep op de expertise van het Rotterdamse ASHG.

3. Gesprek met de cliënt

Bespreek de signalen met de cliënt. Openheid is een belangrijke grondhouding in de verschillende vormen van dienstverlening. Vandaar dat u volgens dit stappenplan zo snel mogelijk in gesprek gaat met de cliënt (of met de ouders van de cliënt).

Let op: u kunt deze stap alleen overslaan als uw eigen veiligheid of de veiligheid van uw cliënt in het geding is of als u vermoedt dat uw cliënt zijn contact met u na het gesprek zal verbreken.

4. Weeg aard en ernst van geweld of mishandeling

Weeg op basis van de signalen, het ingewonnen advies en het gesprek met de cliënt de aard en de ernst van huiselijk geweld of de kindermishandeling en de veiligheid van de cliënt en de personen in zijn directe omgeving.

5. Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Hulp organiseren

Meent u dat u uw cliënt en de personen in zijn of haar directe omgeving redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen door hen naar specifieke hulpverlening te leiden of deze zelf te bieden onderneem dan de volgende acties:

- Organiseer de noodzakelijke hulp.
- Volg de effecten van deze hulp.

- Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden

Kunt u uw cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen, of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden onderneem dan de volgende acties:

- Meld uw vermoeden bij het AMK of bij het ASHG.
- Overleg bij uw melding met het AMK of het ASHG wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf kunt doen om uw cliënt en de personen in zijn directe omgeving te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met uw cliënt (vanaf 12 jaar) en/of met de ouder(s) (als de cliënt nog geen 16 jaar oud is).

**Registratie en
dossievorming**

Openheid naar de cliënt

Een cliënt mag van een professional verwachten dat er niets buiten hem of haar om gebeurt.

Drie vuistregels voor een open werkwijze zijn:

- Bespreek met uw cliënt uw zorgen en vermoedens.
- Betrek uw cliënt zoveel mogelijk bij de hulp die in gang moet worden gezet.
- Informeer uw cliënt als u besluit om een melding te doen.

Bij het bespreken van uw zorgen en vermoedens gaat het er om dat u:

- het doel van het gesprek uitlegt;
- de signalen, dit wil zeggen de feiten die u heeft vastgesteld en de waarnemingen die u heeft gedaan, bespreekt;

- de cliënt uitnodigt om daarop te reageren;
- pas na deze reactie zonedig en zomogelijk komt met een interpretatie van hetgeen u gezien, gehoord en waargenomen hebt. In geval van vrouwelijke genitale verminking kunt u het gespreksprotocol VGV gebruiken (zie pagina 19).

Melden, zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk:

- als de veiligheid van uw cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen heeft te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met u verbreekt.

Een gesprek met kinderen over de situatie thuis kan goed worden gevoerd aan de hand van de checklist van KinderRechtenNu (zie pagina 19).

Meldcode en beroeps- geheim

Als professional in de zorg, het onderwijs, de reclassering, de hulpverlening en de opvang heeft u een beroepsgeheim. Dit houdt in dat u toestemming van uw cliënt nodig hebt als u met anderen over hem of haar wilt spreken.

Een beroepsgeheim is echter niet absoluut. Bij (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling moet er in ieder geval iets gebeuren. Het vermoeden moet worden uitgezocht en als er inderdaad sprake is van geweld, dan is het van groot belang dat slachtoffer en pleger

worden geholpen, zodat het geweld stopt.

Dit is zó essentieel, dat het beroepsgeheim daarvoor moet wijken. De meldcode geeft aan hoe u op zorgvuldige wijze de noodzakelijke stappen zet.

Het Ministerie van Justitie heeft ondersteunende instrumenten over beroepsgeheim en gegevensuitwisseling ontwikkeld, zie meer hierover op pagina 19.

**Systeemgerichte
aanpak**

Aangifte bij de politie

Kindermishandeling en huiselijk geweld zijn strafbare feiten. Het AMK en het ASHG hebben met de politie afgesproken dat zij aangifte doen van meldingen waarbij ernstig geweld is gebruikt, zodat strafvervolging kan worden ingezet.

U kunt als professional ook zelf aangifte doen. Gebruik de volgende criteria om de ernst van het geweld en de noodzaak van het doen van aangifte af te wegen:

- De zwaarte van het letsel dat is toegebracht of dreigt te worden toegebracht en de ernst van de

schade die daardoor bij het slachtoffer en/of bij anderen is ontstaan of kan ontstaan.

- De aanwezigheid of beschikbaarheid van wapens of andere middelen waarmee zwaar lichamelijk letsel kan worden toegebracht.
- De kans op herhaling van het ernstig geweld.

Werkt u bij een instelling, overleg hierover dan met een deskundige collega of met een leidinggevende. Een aangifte wordt namens de instelling gedaan door een leidinggevende.

U staat er niet alleen voor

Werkt u bij een instelling die de meldcode heeft ondertekend, dan moet uw werkgever er voor zorgen dat u als professional de code goed kunt uitvoeren.

Daaronder valt het vaststellen van een handelingsprotocol binnen uw organisatie, waarin wordt beschreven hoe uw organisatie de meldcode concreet uitvoert en welke functionarissen voor het zetten van de verschillende stappen verantwoordelijk zijn. Ook moet de werkgever cliënten informeren over de code, u scholing en training aanbieden en de organisatie

zo inrichten dat u altijd kunt terugvallen op een aandachtsfunctionaris of op een team van deskundige collega's.

Mocht een cliënt een klacht over u indienen, terwijl u de meldcode hebt gevolgd, dan heeft u er recht op dat uw werkgever u (ook juridisch) steunt. Kortom: de meldcode is niet alleen een zaak van u als individuele professional, maar ook van de instelling waarbij u werkt.

Soms is uit huis
plaatsen de enige optie

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Huiselijk geweld

Onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen: seksueel geweld, genitale verminking, eergereleerd geweld en ouderengeweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden.

Kindermishandeling

Onder kindermishandeling wordt

verstaan: iedere vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, daaronder ook begrepen uitbuiting, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen: eergereleerd geweld, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van geweld tussen andere huisgenoten.

Signaleren in SISA

In SISA, de verwijzindex risicojongeren in de stadsregio Rotterdam-Rijnmond, kunnen beroepskrachten, die zijn aangesloten op SISA, een signaal afgeven, wanneer zij van mening zijn dat er een risico aanwezig is dat een jongere wordt bedreigd in zijn ontwikkeling naar volwassenheid.

In geval van signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld, waarbij kinderen of jongeren als slachtoffer, getuige of pleger zijn betrokken, zal er gedurende het zetten van de stappen ook een signaal in SISA moeten

worden afgegeven. Het gaat niet om een keuze tussen SISA of de meldcode, in geval van signalen van geweld worden de stappen van de meldcode gezet en daarnaast wordt een signaal afgegeven in SISA.

Geweld in professionele setting

Deze meldcode is van toepassing op relationeel geweld, dit wil zeggen geweld gepleegd door gezinsleden, huisgenoten of huisvrienden. Gaat het om signalen van geweld gepleegd door een beroepskracht tegen een cliënt, dan is het stappenplan van deze meldcode niet van toepassing. In dat geval dient de leidinggevende van de beroepskracht of het bevoegd gezag van de instelling, waar de betreffende beroepskracht werkt, te worden geïnformeerd.

Beroepskrachten in de jeugdzorg zijn verplicht geweld van een (collega) medewerker tegen een cliënt te

melden bij hun leidinggevende of bij het bevoegd gezag van de instelling. In het onderwijs geldt een dergelijke meldplicht voor zedenmisdriven gepleegd door een medewerker ten aanzien van een minderjarige leerling of student.

De Staatssecretaris van VWS heeft in februari 2011 aangekondigd¹ dat ze deze meldplicht voor geweld in een professionele setting wil uitbreiden zodat deze verplichting in de gehele zorgsector en in de kinderopvang zal gaan gelden.

¹ Kenmerk van de brief aan de Tweede kamer vergaderjaar 2010 - 2011 DMO/SSO-3041245.

Monitoring en nazorg

Contactgegevens AMK en ASHG

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

AMK Rotterdam (010) 412 81 10
AMK Landelijk 0900 - 123 123 0

Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld

- Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG, Rotterdam)
(010) 44 38 444
- Zorgpunt (Spijkenisse)
(010) 44 38 777
- Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG, Capelle a/d IJssel)
0900 - 220 21 50
- Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG, Nieuwe Waterweg Noord)
(010) 473 65 65
- Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG, Landelijk)
0900 - 126 26 26

Meer informatie over de meldcode

GGD Rotterdam-Rijnmond,
Servicepunt Ketensamenwerking:
(010) 443 98 89
Internet: www.werkenmetdemeldcode.nl

Instrumenten om te werken met de Meldcode

- Beslisboom huiselijk geweld en kindermishandeling,
- Gespreksprotocol vrouwelijke genitale verminking,
- Checklist KinderRechtenNu,
- Handleiding aanpak eengerelateerd geweld,
- Instrument gegevensuitwisseling en wegwijzer huiselijk geweld, kindermishandeling en beroepsgeheim.

Beschikbaar op internet:
www.werkenmetdemeldcode.nl

Colofon

Tekst: Mr. Lydia Janssen

Eindredactie: GGD Rotterdam-Rijnmond

Vormgeving: Front-taal, Rotterdam

Drukwerk: Veenman Drukkers, Rotterdam

September 2011

Oplage 6.000 exemplaren

GGD Rotterdam-Rijnmond

Postbus 70032

3000 LP Rotterdam

Tel (010) 433 99 66

info@ggd.rotterdam.nl

www.ggd.rotterdam.nl